

Az idő nekünk dolgozik

Augusztusban augusztusra emlékezünk, nem egyikre vagy másokra, hanem történelmi sorsfordulatunk augusztusára. Azokra a napokra nyúlunk vissza emlékezetünk, amelyek ezelőtt 32 évvel jelenkori történelmünk sorsát eldöntötték, napjaink tartalmát és fejlődési irányát meghatározzák.

A jövő szempontjából nézve a mai napok is történelmi telítettségűek, a holnap történelmének döntő állomásai lesznek. Ha kevésbé látványosak is, a gazdaságilag fejlett országok színvonalára való felzárkózásunk szempontjából emlékezetesek maradnak.

Az idő nekünk dolgozik, de nem önmagában véve és nem automatikusan. A mai idők lehetővé teszik, hogy itt és most magunknak dolgozzunk.

Tennivalóink pontosak és világosak. A Román Kommunista Párt vezetésével — élén pártunk főtitkárával, Nicolae Ceaușescu elvtárral — körültekintő, tudományosan megalapozott, mozgósító erővel rendelkező új ötéves tervünk van. E tervet a közfogyasztási cikkek termelésének és az állattenyésztés fejlesztésének külön ötéves terveivel egészítik ki. Ezek az ötéves tervek mindnyájunk számára meghatározzák a társadalom elvárásait, igényeit, követelményeit és lehetőségeit az 1976—1980-as időszakra.

Terveink nemcsak azt szögezik le, hogy mit kell megvalósítani, hanem azt is, hogy miként, milyen úton, milyen eszközökkel. Ha a *mikéntet* nézzük, szembeötlik mindenekelőtt az ország termelőerőinek töretlen fejlődése, az anyagi javak termelésének gyors ütemű növekedése. Az ütem tartása igen fontos, hiszen nem majd egyszer, valamikor, hanem most, viszonylag rövid időn belül kell felzárkoznunk a gazdaságilag fejlett országok élvonalába. Mint fejlődésben levő szocialista ország csak úgy tudjuk csökkenteni a bennünket pályahosszal megelőző, gazdaságilag fejlett országok és a közöttünk levő különbséget, ha lankadatlanul gyors tempóban törünk előre. A gyors iram tartása érdekében a dinamikus iparágakat, a kulcsiparágakat kell fejleszteni, amelyek hatása továbbgyűrűzve egész gazdasági életünk gyors fejlődésének alapjait és feltételeit biztosítja. Menet közben olyan szerkezeti változásokat kell létrehozunk gazdasági életünkben, hogy a korszerű, a „húzó” iparágak kerüljenek túlsúlyba: azok, amelyek a tudomány és technika legújabb vívmányaira támaszkodva további vívmányok kútfőivé válnak. Ily módon a haladás haladást idéz majd elő.

A gyors ütemű fejlődés csak abban az esetben biztosítható, ha az ország rendelkezésére álló összes erőforrásokat teljes egészében és ésszerűen használjuk fel. Minden lehetőséget maradéktalanul csatasorba kell állítani.

E erőforrásainkat tekintve, az utóbbi években egyre inkább nyilvánvalóvá vált, hogy a további fejlődés extenzív tényezői kimerülőfélben vannak, tehát az intenzív tényezők kerülnek előtérbe. Az anyagi javak bővítésének extenzív típusú fejlesztéséről hovatovább egyre inkább az intenzív típusú bővítésre térünk át.

A szocializmus építésére való rátérésünkkor és még hosszú ideig azután a gazdasági növekedés döntő tényezői a mezőgazdaságban rendelkezésre álló munkaerő átcsoportosítása, a még fel nem tárt és a gazdasági vérkeringésbe be nem vont természeti kincsek mozgósítása, a vállalatok rendelkezésére álló alapok (gépek, berendezések, felszerelések, épületek stb.) gyors gyarapítása, a kézműipari szintről a gépesített nagyüzemi termelésre való áttérés voltak. Ennek hatására termelésünk igen gyors ütemben ívelt felfelé. De ezt a növekedést főleg az új gyárak, új üzemek, új iparágak létrehozásával, valamint a kifejett munka tömegének, a produktív szférákban dolgozók számának növelésével értük el. A döntő szempont az volt, hogy minél rövidebb idő alatt minél többet termeljünk. Menynyiségi feladatok és szempontok uralták gazdaságpolitikánkat.

Napjainkban ezek az extenzív típusú tényezők már nem képesek a gyors tempó tartását biztosítani, új, intenzív tényezőkre van szükség. Mivel a mezőgazdaságban rejlő munkaerő-tartalékok lassan kimerülnek, a gazdasági növekedés fő tényezője már nem a munka mennyiségének, hanem termelékenységének, hatékonyságának növelése kell hogy legyen. A maholnap elégtelenné váló természeti kincsek arra intenek, hogy ezeket egyre ésszerűbben, gazdaságosabban felhasználva fokozzuk az anyagi javak termelését. Az anyagigényes iparágak helyébe olyanokat fejlesszünk ki, amelyek kevés anyagból hoznak létre nagy értéket, olyan termékeket hozznak létre, ahol a bonyolult munka mennyisége nő, ami nagyobb érték forrása. Az állóalapot növelése helyett egyre inkább azok felújítására, korszerűsítésére kell törekedni.

Az intenzív típusú fejlődésben a mennyiségi tényezők helyébe a minőségek lépnek, mint a hatékonyság, rentabilitás (jövedelmezőség), minőség, korszerűség stb. Most már nemcsak az számít, hogy mit termelünk és mennyit, hanem az is, hogy mibe kerül, mennyire korszerű, milyen a minősége stb. Ne csak többet, hanem egyben olcsóbbat és korszerűbbet is: ez ma a központi probléma.

E minőségi ismérvek előtérbe kerülése az új ötéves tervben nyilvánvaló. Nem véletlen, hogy az 1976—1980-as időszakra szóló ötéves terv a tudományos-műszaki forradalom terve. Jellemző például, hogy az élelmiszeripari termelésnek körülbelül a felét csupán két iparág — a fémfeldolgozó ipar és a vegyipar — szolgáltatja majd, és a termékek mintegy 45%-a új termék lesz a tervidőszak végén.

A tudományos és műszaki vívmányok fokozatos felhasználását jelzi az, hogy a termelés bővítését nem a munka terének és mennyiségének, hanem a munka termelékenységének növelésével érjük el.

Ezek a minőségi átalakulások az ország gazdasági növekedésére messzemenően kihatnak. Az egyik legfontosabb vonatkozás az, hogy a nemzeti jövedelem gyorsabban nő, mint a társadalmi össztermék, az ország társadalmi össztermékéből egyre nagyobb hányad lesz a nemzeti jövedelem. A technikai és tudományos vívmányok bevezetése, valamint a társadalmi munka termelékenységének gyors növekedése azt eredményezi, hogy fokozatosan csökken a társadalmi összterméken belül az anyagi természetű kiadások (nyersanyagok, segédanyagok, gép- és épületkopás, üzemanyag és energia stb.) részaránya, és ennek megfelelően nő a létrehozott új érték, nő a nemzeti jövedelem. A nemzeti jövedelem egy részének felhalmozási alapként való felhasználása további biztosítéka a termelés bővítésének és tökéletesítésének, s a termelés belső hajtóerejeként működik. Hogy mi jelentősége van az anyagi természetű költségek csökkentésének, jelzi az, hogy ha országos viszonylatban ezeket csupán évi 1 százalékkal csökkentenénk, 13—14 milliárd lejjel növekedne az évi nemzeti jövedelem, ami egy ötéves terv távlatában 60—70 milliárd lej nemzeti jövedelem-többletet jelentene.

Pártunk gazdaságpolitikájának központi problémája, amint kiderül, versenyfutás az idővel: időt nyerni, hiszen a marxizmus koncepcióban a termelékenység növelése időnyerés, időmegtakarítás. Ha ugyanannyi idő alatt ugyanannyi munkával többet termelünk — márpedig ez a munkatermelékenység lényege —, ugyanannak a terméknek az előállításához kevesebb idő kell, tehát idő szabadul fel. A megtakarított időt vagy a termelés további növelésére, vagy pedig korszerűsítésére, változatosabbá tételére lehet felhasználni. Hamarabb, kevesebb társadalmi erőfeszítéssel lehet felzárkózni a gazdaságilag fejlett országok színvonalára.

A gyors ütemben növekedő nemzeti jövedelemnek mint a fejlődés beépített hajtóerejének felhasználása ugyanakkor a beruházások hatékonyságának növelését is szükségessé teszi. Az új ötéves tervben körülbelül 2700 új létesítménnyel gazdagodik Románia gazdaságföldrajzi térképe, s ezek megépítéséhez körülbelül 1000 milliárd lej értékű beruházást kell eszközölni. Egyáltalán nem mindegy, hogy ebből a tőkepénzből mit és hogyan építünk, mennyit kell befektetni, hogy egy új terméket hozzunk létre.

A beruházások hatékonyságának növelését mindenekelőtt az időtényező határozza meg. Minél rövidebb idő alatt meg kell állapítani az új gyár telepítésének helyét, a kutatás, a tervezés és az üzem átadását időben kell elvégezni. Idejében el kell érni azt, hogy az új létesítményben a teljes termelési kapacitást kihasználva dolgozzanak. Csupa versenyfutás az idővel — az időért. Manapság, amikor a tudományos-műszaki forradalom mérföldes léptekkel halad, minden pernyi késedelem növeli az erkölcsi kopás valószínűségét, azt, hogy a létesítmények és termékek idő előtt túlhaladottá váljanak, csökken a korszerűségük, hatékonyságuk. Minden késedelem károkat okoz, s ezeket meg kell fizetni. Ez a gazdasági élet törvénye.

A görög költő műveit az Időnek ajánlotta. Erőfeszítéseinket mi magunknak szánjuk, magunkkal dolgozunk, építünk, életszínvonalunkat kívánjuk emelni, az élet minőségét akarjuk szakadatlanul javítani. A termelés nálunk nem öncélú „termelés a termelésért”, hanem termelés az emberért. A fogyasztási cikkek termelésének említett ötéves terve ezt fényesen igazolja.

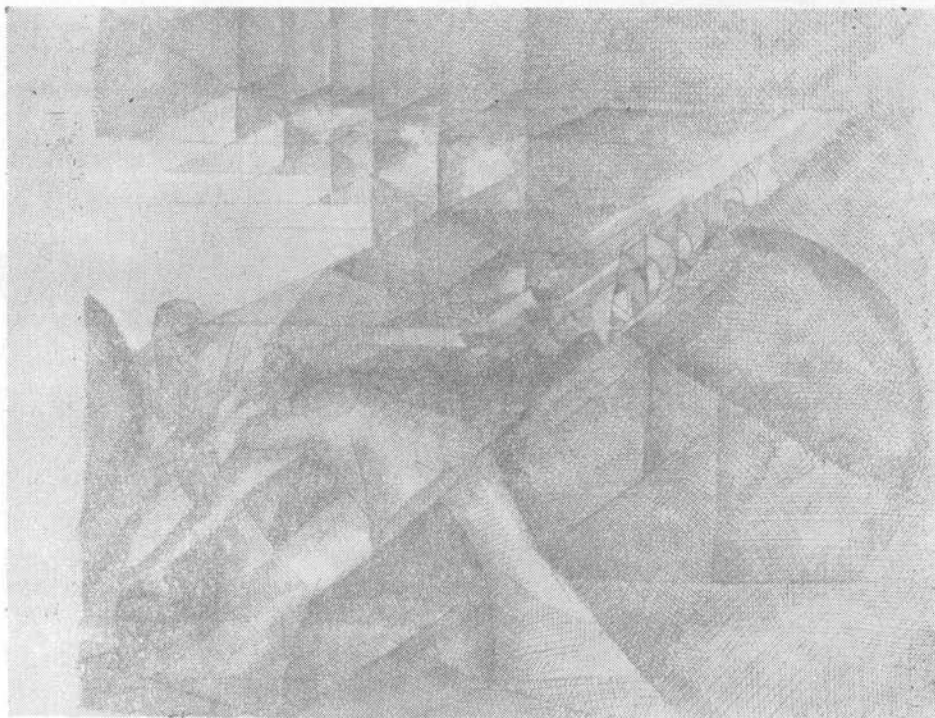
A Román Kommunista Párt Központi Bizottsága és a Legfelsőbb Gazdasági és Társadalmi Fejlesztési Tanács együttes ülésén a fogyasztási javak termelésére és eladására az 1976—1980-as időszakra jóváhagyott program jelentősen növeli mind a fogyasztási cikkek termelését, mind azok választékát. Az egy főre eső vásárlás értéke 1980-ban eléri majd a 28 840 lejt, ami az 1975-belinél 8 400 lejjel több.

A fogyasztási cikkek termelésének új ötéves terve is a minőség ötéves terve lesz, hiszen a választék gyors bővülése, színesebbé tétele jellemző erre a tervre. Kényelmesebbé, higiénikusabbá teszi majd mindennapi életünket. Számos olyan új közfogyasztási cikk termelése kezdődik majd meg, mint például a villamos főző- és sütőkészülékek, teflon edények, robotgépek, burgonya- és zöldségtisztító készülékek, edénmosogató-gépek, parkett-tisztító és -fényező készülékek stb. A „többet és korszerűbbet, olcsóbb és jobb minőségű terméket” — a fogyasztási cikkek termelése új programjának központi problémájaként emelhetjük ki. Az 1976—1980-as évekre szóló tervek megvalósítása Románia továbbfejlődésének záloga, életszínvonalunk emelésének biztosítója lesz.

Közel négy évtized távlatából visszapillantva, világosan látjuk, hogy honnan indultunk és meddig jutottunk. Fejlődésünk, előrehaladásunk főbb eseményei mint mérföldkövek jelzik a megtett út szakaszait.

Az a nevezetes 1944. augusztus 23-i akció — tudjuk — történelmi szükségszerűség volt, amit idejében ismert fel és tudatosított a Román Kommunista Párt. De éppen mivel sorsforduló, azt jelenti, hogy új és ugyanakkor hosszan tartó folyamatoknak a kezdete, a megindítása is volt. Ezért mai helyzetünket, jelenlegi eredményeinket is csak közbeeső állomásként szabad értelmeznünk, szervesen beillesztve abba a nagyszabású fejlődési perspektívába, amelynek célja a jólét, a civilizáció, a kommunizmus megvalósítása országunkban.

Furdek Mátyás

Bordy Margit: Vajdahunyad, 1975